తప్పెవరిది?

కళ్యం సుబ్రహ్మణ్యశర్మ

"సోమశేఖరము పిచ్చివానివలె వీథివెంబడి పరుగెత్తుకొనిపోయెను."

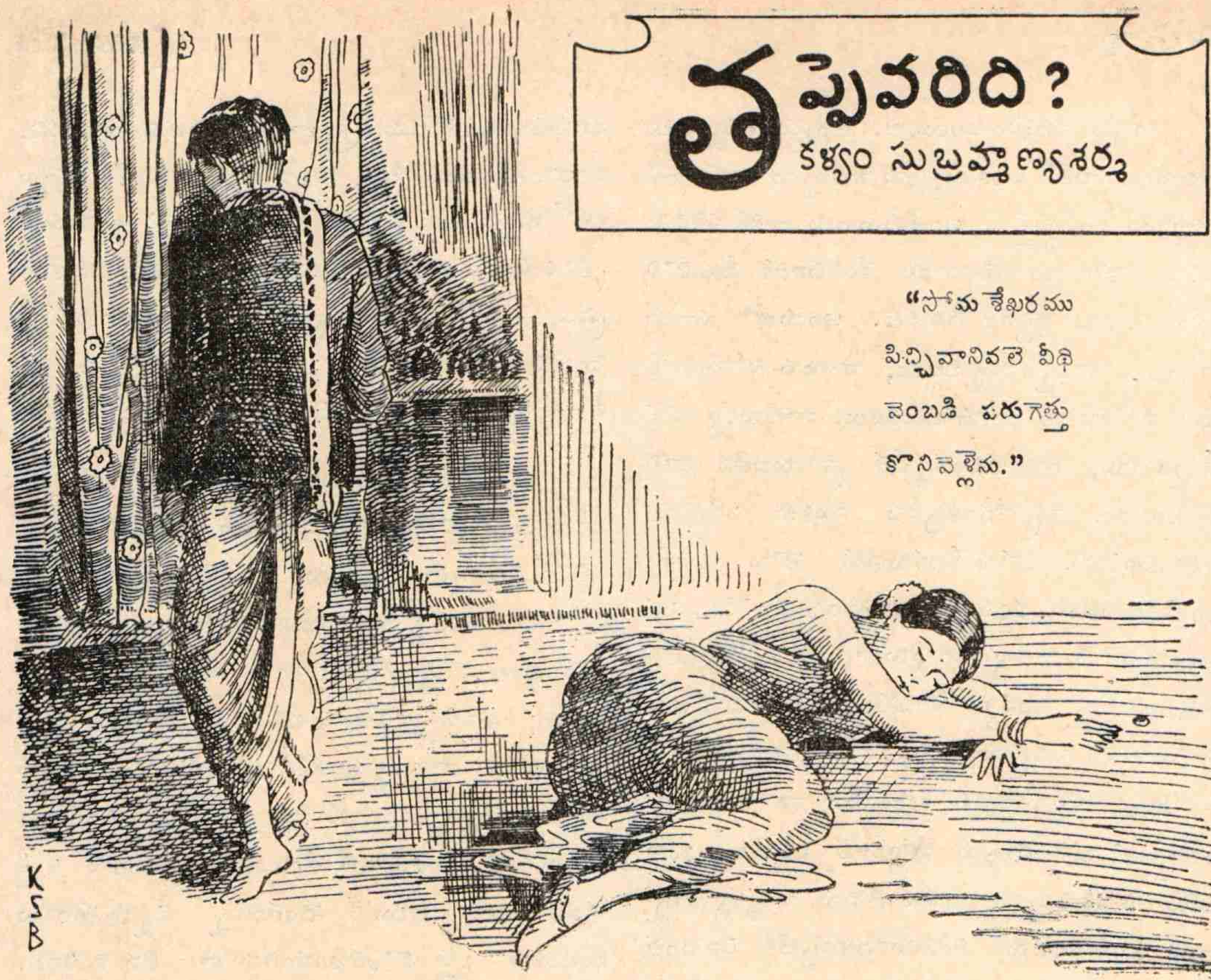

చెన్నపురి మహానగరము. భారతదేశమునందు ప్రజాసంఖ్యనుబట్టి అది మూడవది. గొప్పధనికులు, విద్యావంతులు, రాజ్యాధికారులు అందు నివసించుచున్నారు. రాజధానియొక్క నలుమూలలనుండియు విద్యార్థులు వచ్చి యచ్చటి విశ్వవిద్యాలయమునందు చదువుకొనుచుందురు. వారు ఏలాటి సంసారబాధలు లేక స్వేచ్ఛావిహారులై సాధారణముగా దిరుగుచుందురు. ఒకనాటి సాయంకాలము చీకటి క్రమ్ముకొనుచున్నది. ముగ్గురాంధ్ర యువకులు నిలబడి యొకచిన్న వీథియందు గుసగుసలాడుకొనుచున్నారు వారిట్లు మాటలాడుకొనుచుండగా అపరిచితుడయిన ఒక బాటసారి వారిని కలిసికొనెను. వెంటనే అతడు "బాబూ మీదేవూరండి" యని స్వచ్ఛమయిన అరవ తెలుగు ఉచ్చారణతో పలుకరించెను. కనకరాజు రివ్వున తలద్రిప్పి 'ఎవరోయి నీవు' అని యడిగెను. దానికతడు "బాబూ, నేను మీలాటివారి సేవకుణ్ణి. మీకేదయిన సహాయము గావలసిన చేస్తాను" అని బదులు చెప్పెను.

రామసింగు సంగతి గ్రహించెను. ముగ్గురిలో నతడే విటశేఖరుడు. కనకరాజునకు భోగకాంతల చెలిమి యుండెడిదిగాని రామసింగుకంటె గాదు. చీట్లాటలో చెప్పినట్లు అతనిదే పైచేయి. సోమశేఖరమో, ఏమి తెలియనివాడు. ముగ్గురును ఒకే యూరివారు గనుక చేరియుల్లాసముతో బయలుదేరినారు. మార్గమధ్యమున రామసింగు సానియింటికి వెళ్లవలెనని ప్రారంభించెను. కనకరాజు 'తథాస్తు' అని వెంటనే సమ్మతించెను. సోమశేఖరమునకు దిక్కుతోచలేదు. అతడదివరకు భోగవాసము నెరిగినవాడు కాడు. అచ్చటికి వెళ్లుట అతనికిష్టము లేదు. అయితే రానినిన తన స్నేహితులు ఎగతాళి చేయుదురను భయము. ఇట్టి దుస్థితిలో జిక్కి యతడవస్థపడుచుండగా, రామసింగు బేరమును కుదిరించెను. తాంబూలమునకని యొక రూపాయను కూడ నతడు ఇచ్చెను. భోజనాదికము చేసి మరల వత్తుమని తన మిత్రులపరముగా నతడు వాగ్దానము చేసెను.

రాత్రి పదిఘంటలయినది. ఆంధ్ర రత్నములు నిండుముసుగులతో లంకచుట్టలను గాల్చుచు వారకాంత గుమ్మమున సంసిద్ధులైరి. ఇంతకుముందు వారికి పరిచితుడయిన నౌకరు వెంటనే వారిని మేడమీదికి దీసుకొని వెళ్లెను. అచట పెద్దగది యొకటి. అందులో మూడు సోఫాలు, కొన్ని చిన్నబల్లలు, నాలుగు గోడలమీద సినీమా నటీనటకుల ఛాయాపటములు. వాటిమధ్య నొక లక్ష్మీపటము, రాజారవివర్మచేత వ్రాయబడిన దాని ప్రతిబింబము. పెట్రోమాక్సుదీప మొకటి ఒకమూల వెలుగుచుండెను. సోమశేఖరమునకు తాను చూచుచుండెడిది నిజమా, స్వప్నమా యనిపించుచుండెను. ఒక నిమిషములోనే సర్వాంతర్యామిగా నుండు వేశ్యమాత నిరీక్షించుచున్న మన్మథోపాసకులకు దర్శన మిచ్చెను. 'మాయి ల్లీవేళ పవిత్రమయినది. మీలాటివారి రాకతో మాకోరికలు సఫలములైనవి. అంతయు నాదేవియొక్క యనుగ్రహ' మని చెప్పుచు వేశ్యమాత వెళ్ళి లక్ష్మీపటమునకు తనచేతనున్న పూదండను వేసెను. ఆశ్చర్యమగ్నుడయిన సోమశేఖరము తిరిగిచూచునప్పటికి తనచెంత నొకసుందరి కూరుచునియుండెను. అవ్విధముగనే తన స్నేహితులసోఫాలుగూడ నలంకరింపబడి యుండినవి.

రామసింగుకనకరాజులకు ఈనాటక మంతయు పురాతనమయినదే. దానివలన వారు తమ చెంతనున్న యువతులతో ఇందుకైనను సంకోచము లేక విహరింపదొడగిరి. ఇంతలో నౌకరు పాలు, ఫలములు, సిగరెట్లు, సారాయి మొదలగు అనంగపూజాసామగ్రుల నన్నిటిని తయారుచేసెను. సోమశేఖరమునకు ఈగ్రంథమే తెలియదు. స్నేహితుల యొగతాళికి వెరచి లోపలికెటుల వచ్చెనో అటులే వారినిజూచి సమస్తవిషయములయందు నతడు ప్రవర్తించుకొనుచుండెను. అయితే అతని భిన్నచిత్తమును, భయభ్రాంతియును ప్రక్కనున్న యువతి యొకక్షణమున గ్రహించెను. ఈ విషయములందు స్త్రీబుద్ధిని మించిన దేదియు లేదుగదా? కొంతకాలములోనే అతని స్నేహితులిద్దరును తమతమ వెలయాండ్రతో పచ్చిబూతులను మాట్లాడుట కారంభించిరి. తదనుగుణములైన చేష్టలనుగూడ జేయదొడగిరి. మానము, సంకోచము స్త్రీజాతికి సహజము లయినవి. వారాంగనలయిన నేమి, పతివ్రతలయిన నేమి? "పుట్టుకతో వచ్చిన బుద్ధి కట్టెలతోనే పోవలెను" అందువలన త్రాగుడుచే మతిమఱచి మితిమీరుచున్న తమ విటకాండ్రను లజ్జతో, చిరునవ్వులతో, ఆదరపుమాటలతో మెల్లమెల్లగా వలపించి నియమింపబడిన ప్రత్యేక శయ్యాగృహములకు తోడ్కొని వారిరువురు వెళ్లిరి.

కాని సోమశేఖరముమాత్రము కదలలేదు. పండ్లు, పాలు పుచ్చుకొనెను గాని సారాయి పుచ్చుకొనలేదు. అతనికి తల గిర్రున దిరుగుచుండెను. ఏమి చేయుటకును తోచలేదు. తనప్రక్కనున్న యువతి చాలసౌందర్యవతియే. ఆమె పాలు, పండ్లు తనకిచ్చుచు తనదేహమును స్పర్శించినపుడు మనస్సు విసుగించక సంతోషించినది గదా యని యతని కాశ్చర్యము గలిగెను. ఇంతలో తనమిత్రులిద్దరు శయ్యాగృహములకు వెళ్లుట చూచెను. తానుకూడ వెళ్ళవలెనని తలచెనుగాని లేచుటకు కాళ్లయందు శక్తి లేకపోయినది. అయితే చెంతనున్న స్నేహితురాలు భుజమును బట్టి కొంతబలవంతముగా లేవనెత్తినది. సోమశేఖర మదివరకు బాగుగా చూడని యామెముఖమును నిదానముగా నప్పుడు చూచెను. క్రీగంటిచూపులతో, చిరునవ్వులతో ప్రహరించుచున్న స్త్రీబాణములను నివారింప సామాన్యమానవులకు తరమా? 'ఇనుపకచ్చడాల్గట్టు మునిముచ్చులెల్ల తామరసనేత్ర లిండ్ల బందాలుకారె' యని పెద్దలు చెప్పినమాట వ్యర్థముగా బోదుగదా? సోమశేఖరము నిమిషమాత్రమున కాముడయ్యెను. రంభావతారమువలె తనయెదుట నిలబడియున్న నవమోహనాంగిని తనరెండుచేతులతో పసిపిల్లవలె నెత్తుకొని శయ్యాగృహములోనికి పరుగెత్తెను.

అతని యాతురతను వర్ణించుటకు శక్యముగాదు. నిమిషార్ధములో తనదుస్తులన్నిటిని దీసి ఒకమూల బారవైచెను. తిరిగి యున్మత్తదృష్టితో మంచమువైపు జూచెను. అయిన నం దెవరును గనబడలేదు. తన చెలి యొకమూల నిలబడియుండుట గాంచెను. దగ్గరకు వెళ్లి కామమును గ్రక్కుచున్న చూపులతో నామెను పలుకరించెను. బదులు రాలేదు. ముఖమును గోడవైపునకు

ద్రిప్పి యామె మరింత బిరుసుగా నిలబడెను. సోమశేఖర మెంతదైన్యమును వహించినను ఆమెమనస్సు మారలేదు. చిట్టచివరకు విసుగుజెంది కొంతకోపముతో నతడు వెళ్లి దూరముగనున్న యొకపాన్పుకుర్చీలో ఉస్సురని కూలబడెను. అప్పుడామె తలద్రిప్పి యతనిని గంభీర ముఖముతో చురచుర వీక్షించెను. సోమశేఖరమునకు ఆచూపుయొక్క యర్థమిదియని తెలియలేదు. కాముకు నేమో అది సూచింపలేదు. మరేమియు నతనికి బోధపడ లేదు. అయితే దానివలన యతని యాతురత చాలవరకు తగ్గినది. ఒడలిమీద తెలివికూడ వచ్చినది. ఇంతలో నామె కొన్నియడుగులు ముందుకు వచ్చి నిలబడి కేవల దూరభావముతో "మీ పేరేమి" యని యడిగెను.

"సోమశేఖరం"

"బ్రాహ్మణులా?"

"అవును. ఎందు కడుగుచున్నావు? నీ పేరేమి?"

"నా పేరు......నా పేరు చంద్రకాంత."

"చంద్ర, రా, ఇంత గడుసుగా నెందుకు వర్తించుచున్నావు. నీమనస్సులో నేమున్నది చెప్పు. రా, నాదగ్గర కూర్చొమ్మ.

చంద్రకాంత దూరముగనే నిలబడియుండెను. "మీ రిదివర కెప్పుడును మాలాటివాండ్ర యిండ్లకు వెళ్ళినట్టు తోచదు. నిజమేనా?"

"నిజము. అయితే యీప్రశ్నల నెందుకు వేయుచున్నావు? నీ కేమి గావలయును?"

"మీనుంచి నా కేమియు కావలసినది లేదు. దయచేసి మీరు మాయింటినుండి వెళ్లవలెను. మరల నిచ్చటికి రాకూడదు."

"నీ మాటలు నా కర్థము కావు. విచిత్రముగ నున్నవి."

"మీ కర్థ మెందులకు గావలయు? ఒడలిమీద ప్రజ్ఞయున్న గదా? ఇదిగో దగ్గరకు రండి" యనుచు చంద్రకాంత తన నోరుతెరచి లోపలిపుండ్లను సోమశేఖరమునకు చూపెను.

"నీ నోటియం దిన్నిపుండ్లున్నవిగదా? నన్నెందుకు ద్రాగకూడదు?"

చంద్రకాంత వికారముగ నవ్వెను. వెంటనే నీళ్లు నిండినకండ్లతో 'నాయనా! నీవు ప్రపంచము తెలియని కందువు. నిన్నుచూడ నాకు మనస్సు కరగుచున్నది. నా పుండ్లనగా నేమనుకున్నావు? అవి మందులతో బోవు, మ్రాకులతో బోవు. నన్ను చితియందుంచి కాల్చినగాని యవి పోవు. అబ్బాయి, నా జీవితమెల్ల ఘోరపాపపంకిల మయినది. దానిఫలమును నే నిప్పుడనుభవించుచున్నాను. అది నుదుటివ్రాత. దానిని తప్పింప నెవరికిని శక్యముకాదు. ఇదిగో నే నీజన్మమునందు జేసిన దిప్పుడే యనుభవించుచున్నాను. అన్నము తినలేను, నీళ్లుమ్రింగలేను నాడుతప్పక రోజూ యీపాడు వృత్తి నవలంబించి కాలముగడుపుచున్నాను. అయితే నేటితో నాకు చాలయినది. నాజీవితము ముగిసినది. మీరు నన్ను మన్నింపవలయు. నన్ను తాకి మీ రిదివరకే చాలా పాపమును గట్టుకొంటిరి. మీ దాసానుదాసురాలను. వేడుకొనుచున్నాను. దయచేసి మీరు వెడలవలెను,

అని చెప్పి కన్నీళ్లు గార్చుచు చేతులు జోడించుకొని సోమశేఖరముయొక్క పాదములపై బడెను. అతడు స్తంభీభూతుడయి దిక్కుతోచక కొంతసేపూరకుండి, మనస్సును స్వాధీనపరచుకొని "నీ వెవరు? నీ సంగతేమి? నీ చర్యలేమియు నాకు బోధపడకున్నవి. నీ పలుకులనుబట్టి చూడ ఉత్తమజాతి యాంధ్ర స్త్రీలాగు కనబడుచున్నావు. అయితే యిచ్చటి కెందుకు వచ్చితివి? ఎన్నిసంవత్సరములుగా నున్నావు? ఏమి నీకథ" యని యడుగుచు ఆమెను క్రిందినుండి భుజములతో లేవనెత్తబోయెను. కాని త్రాచుపాము మీదను పడినలాగున ఒకగంతున ఆమె లేచి దూరముగ పరుగెత్తి నిలబడి దేహము గడగడ వడకుచు, అమిత క్రోధావేశముతో నేత్రములు నిప్పులు గ్రక్కుచు నుండగా నిట్లనినది-

"నన్ను తాకవలదని నేనుచెప్పలేదా? ఎందుకు, ...ఎందుకు......తాకి......తాకినావు నన్ను?

మగవారి బుద్ధి ఎంతచెప్పినను ఇంతేగదా? వెడలిపో. నా ఎదుట నిలువవలదు. వెడలిపొమ్మ, పొమ్మ."

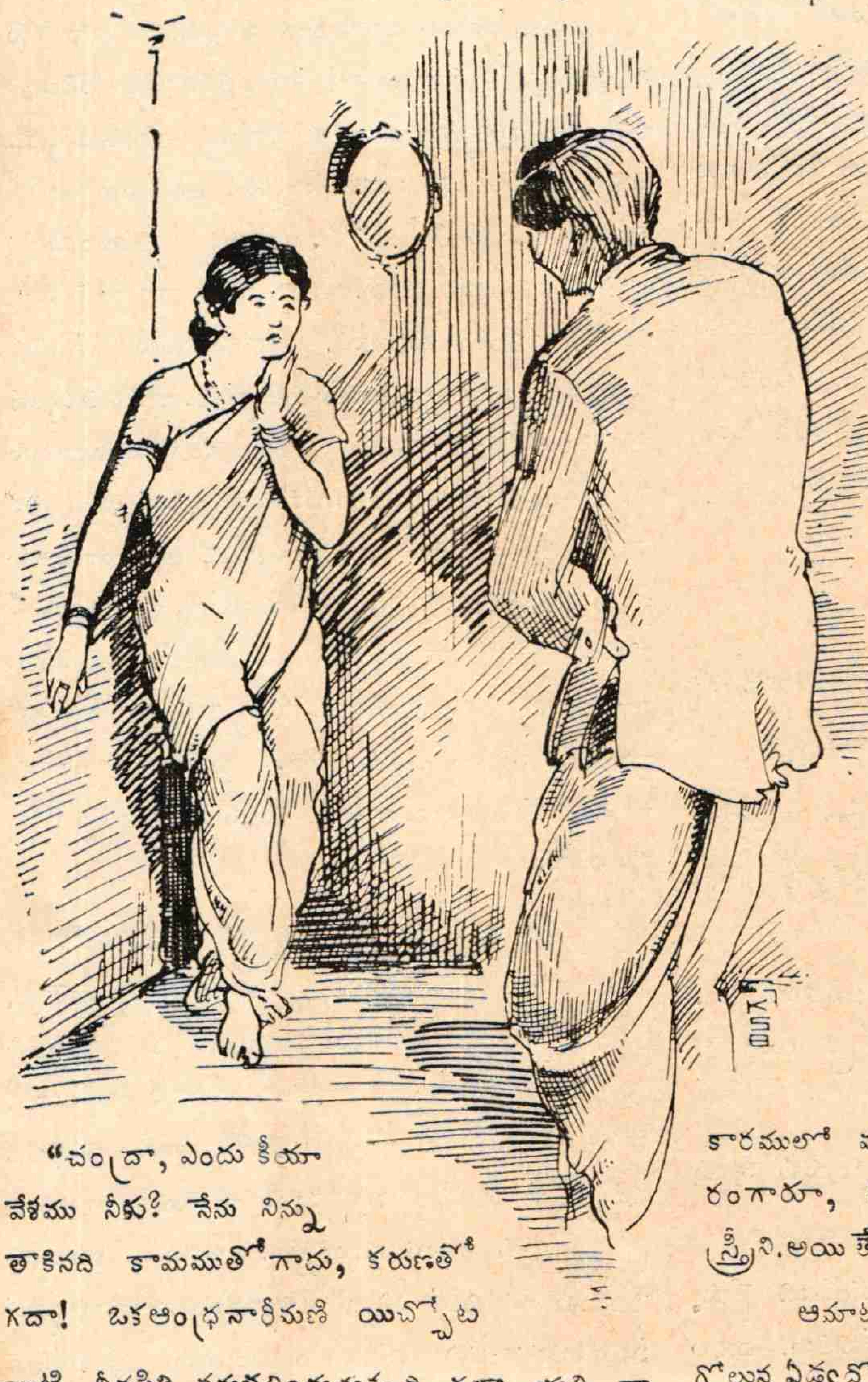

"చంద్రా, ఎందుకీయా వేళము నీకు? నేను నిన్ను తాకినది కామముతోగాదు, కరుణతో గదా! ఒకఆంధ్రనారీమణి యిచ్చోట యిట్టి నీచస్థితి ననుభవించుచున్నది గదా యని నా మనస్సు పరితపించుచున్నది. నీవెవరు? నే నేమయినను నీకు సహాయము చేయగలనా?"

"మీ సహాయము నాకక్కరలేదు. దేవుడొక్కడే నన్నుమన్నించి నాకు సహాయము చేయవలెను. మాటలకేమి గాని, నాకు సహాయము చేయుటకేనా మీ రీగదిలోనికి వచ్చినది?" ....

"నేను చేసినది చాలాతప్పు. ఇదివరకే చెప్పినట్లు ఇలాటి స్థలమునకు వచ్చుట కిదియే మొదటిసారి. మరలరాను; రాను; ముమ్మాటికిరాను. మనస్సు చాలా ఖిన్నత నొందియున్నది. వర్ణనాతీతమయిన దుఃఖము గలుగుచున్నది. ఏమి చేయగలను? నీ వెవరో, చిఃకరు, నాకు చెప్పవా?"

"నే నెవరయి ననేమి? ఒకభ్రష్టురాలను. కులము, గోత్రము, జాతి, నీతి ఏదియులేని యొకమానవజంతువును. నాకు సిగ్గులేదు; మానము లేదు, ఇష్టానిష్టము లేవియు లేవు. నేను కేవల మొకస్త్రీ జంతువును. నాగదికి వచ్చువా రెల్లరు నాసమ్మతితో వచ్చుచున్నారా? నా మనో వికారముల ననుసరించి నడచుకొనుచున్నారా? వారికి గావలసినది నా దేహము. అయ్యో! (ఏడ్చుచు) ఈ పాడుకట్టె యెందరికిస్వాధీన మయినది? మాలమాదిగలు, తురుష్కులు, క్రైస్తవులు, అనమాధములనందరిని నే నాదరించియున్నానుగదా? చివరకు మీ రిచ్చటికి వచ్చినది ఈస్త్రీ దేహముకొరకే గదా? పురుష జాతికి స్వాభావికముగ కామాంధకారములో మంచిసెబ్బరలు తెలియవు. సోమశేఖరంగారూ, మీరు మరచియున్నారు. నేనేమో స్త్రీని. అయితే మీతల్లియూ స్త్రీయే గదా?"

ఆమాట అనునప్పటికి పసిపిల్లవలె సోమశేఖరం గొల్లున ఏడ్వనొడగెను. చేతులు జోడించి "అమ్మ, నేను చేసినది చాలాతప్పు. మన్నింపవలయును. నీవు నాకు బుద్ధి నేర్పియున్నావు. ఇక నెప్పుడును యీలాటి యిండ్లకు వెళ్లనని వాగ్దానము చేయుచున్నాను. ఇంకను నీకు సమ్మతము లేదా?"

"నాకు సమ్మతము లేదు. నీవుచెప్పినది చాలదు. నీవు చేయతలచినఘోరమును నీ వింకను గనుగొనలేదు.

నే నెవరని పలుమారడుగుచున్నావు. ఇక నాకు గావలసిన దేమి? నా యవతారము ముగిసినది. జీవితములో నే సిగ్గులజ్జలు లేక బ్రదికిన యీభ్రష్టురాలికి తదనంతరము మానావమానములతో నేమిపనియున్నది? చెప్పుచున్నాను విను. నా పేరు చంద్రకాంత గాదు. అది ఈ చండాలవృత్తినిబట్టి వచ్చినపేరు. నా తలితండ్రులు పెట్టిన పేరు లక్ష్మీదేవి. వారు బ్రాహ్మణులు, సదాచారసంపన్నులు. నా నొసటి వ్రాలును దెలిసియే కాబోలు నాకు వారా పేరిచ్చిరి. లక్ష్మి యనగా కళంకముగలదియనిగదా యర్థము. ఇదిగో ఇంక..............ఇంకను జీవించుచున్నాను. ఏపిడుగైనను నానెత్తినబడి చంపకున్నది మా తల్లి.......... మహాపతివ్రత............ఆమెను తల్లి యని చెప్పుకొనుటకు కూడ నాకు యోగ్యత లేదు.........మహాపాతకము.........నా బాల్యమునందే యామె స్వర్గస్థురాలాయెను. మాతండ్రి శాస్త్రవేత్త. ఎనిమిదవసంవత్సరమునందే నాకు వివాహముచేసెను. ఆరుమాసముల లోపల నాకు వైధవ్యము సంప్రాప్తమయ్యెను. నే నప్పుడాడుచుండెడిపిల్లను, అది నాకేమియు నర్థము కాలేదు. అయితే కొంతకాలములో తెలివివచ్చినది. మా తండ్రి సద్ధర్మముల నన్నిటిని ఉపదేశించి కాపాడుచు వచ్చెను. నాయదృష్ట మిట్లుండ నత డెందుకు బ్రతికియుండును? శీఘ్రముగనే యతని జీవయాత్ర ముగిసినది. ఇక దిక్కులేక మామగారి యిల్లు చేరితిని. నాకప్పుడు ౧౪ సంవత్సరములు. అత్తమామలసేవలో రెండుసంవత్సరములు గడపితిని. అప్పుడు గ్రహచారము సంభవించినది. ఇంటియందు చిన్నమరదలకు పెండ్లిజరిగినది. ఎందరో బంధువులు వచ్చి యింటియందెల్ల గలభా ఎక్కువగా నుండెడిది. ఆసమయమునందు......ఆసమయమునందు (ఏడ్చుచు) తప్పుచేసితిని. బంధువర్గములోని యువకుడొకడు నన్ను సదా యనుసరించుచు బలవంతపరచెను. నాకు మతిపోయినది. తప్పు తప్పని చెప్పుచున్న మనస్సును అణచితిని. యౌవన తాపమునకు లోబడితిని. చెడితిని. ఇక నేమున్నది? చలితీరినది. పాపసముద్రములో మునిగితిని. నానాటికి మా యిరువురి స్నేహ మెక్కువయినది. వెంటనే తదితరములుకూడ సంభవించినవి. పిడుగు దూరినటుల గర్భమును ధరించితిని. కొన్నిమాసములలో నే పురుషు డదృశ్యుడాయెను. భార్య యింటికి రాగా నే ఆమెతో సరససల్లాపములు సలుపుచు అతడు పూర్తిగ నన్ను మరచెను. ఇక నాగతి యేమి? నేనెవరితో చెప్పుకొందును? ఎట్లనుభవింతును? నిరంతరము దుఃఖించుచు ఆహారనిద్రలు లేక గడచుచున్న ప్రతినిమిషమును భయభ్రాంతులతో లెక్కబెట్టుకొనుచు కొన్నాళ్లు గడపితిని. ఎన్నెన్నియో చికిత్సలను చేసితిని. ఎందరో దేవతలకు మ్రొక్కితిని. సర్వము నిష్ఫల మనిపించినది. సందేహముతో కాబోలు, అత్తగా రొకనాడు తీవ్రముగా ప్రశ్నించిరి. నాకేమియు తెలియదని చెప్పితిని. అయిన నా మాట లామె నమ్మలేదు. మారుమాటాడక వెడలిపోయినది. నాకు భయము వేయింత లెక్కవయినది "మామగారికి చెప్పుదురేమో? ఇంటిలో నందరికి తెలియునుగదా! భగవంతుడా, ముఖమెట్లు బయటచూపుదు" నని భయకంపితురాలనై యోచింపదొడగితిని. ఆనాడు రాత్రి నిర్భయముగా నిశ్చితమనస్కురాలనై గొల్లరును నిద్రించు సమయమున ఇల్లువిడిచి గ్రామాంతమునకు వెళ్లి, అచ్చటి చెరువునందు పడితిని. అయితే మరణించు నంతటిభాగ్యము నాకు కలుగదాయెను. నేనువెడలిపోవునపుడు చివరగుడిసెలోని కుక్క నన్నుచూచి మొరిగినది. దానితో నందునివసించుచున్న కాబూలీవాడు బయటికి వచ్చెను. నన్ను జూచి వాడు పరుగెత్తి ప్రాణముపోక మునిగి తేలుచున్నదానిని లేవనెత్తి యింటికి గొనిపోయెను. హంతకునివెంట మేకపిల్లవలె నేను వానిని వెంబడించితిని.

ఎక్కువగా జెప్పలేను. నానాఅవస్థలుపడి చివరకీగృహము చేరితిని. నాలుగు సంవత్సరము లయినది. స్వాతంత్ర్యము లేదు. తినను కూడులేదు; కట్టబట్ట లేదు. ఇష్టానిష్టములను చూడక రాత్రింబవళ్లు లెక్కబెట్టక చొరబడిన మానవమృగముల నన్నిటిని ఆదరింపవలసియున్నది. అయితే నీవెందుకు మరల నాత్మహత్యను చేసికొలేదని యడిగెదవా? నేను చేయు

లేదు; నిజము. దానికి కారణమున్నది. ఇచ్చటికి వచ్చినపుడే నా దేహము చెడియుండెను. ఇచ్చట నది శీఘ్రముగనే యింకను చెడి చివరకు కుళ్లుచువచ్చెను. నా నోటియందు పుండ్లను చూచితివికదా? దేహమంతయు నాలాగేయున్నది. నావ్యాధికి మందు లేదు. మరణించు వరకు ననుభవింపవలసినదే. అయితే ఇచ్చటికి వచ్చిన తర్వాత నా మనస్సునందు ఒక క్రొత్తయోచన పొడమినది. శీఘ్రముగ నాకు దృఢనిశ్చయము గల్గినది. స్త్రీలనగా మన దేశము నందు చాల నిర్లక్ష్యము గదా? చదువులేక, స్వాతంత్ర్యము లేక, సంపాదించుకొనుటకు శక్తిలేక, సదా పురుషునిపై నాధారపడి యుండవలెనుగదా? ఏకారణముననైననేమి దిక్కులేని వారైనచో గౌరవముగా జీవించుట చాలాదుర్లభము గదా? పైపెచ్చు బాల్యమునందే వైధవ్యముసంభవించినవారిగతి యేమనిచెప్పగుము? పునర్వివాహము నిషిద్ధమాయెను. వారికి స్వాతంత్ర్యజీవనమునకు మార్గము లేదాయెను. అటువంటివా రెంతమందియో కిరాతుల పాలై పోవుచున్నారని నీకు తెలియునా? నేను స్వేచ్ఛగా నీవృత్తి నవలంబించితినా? నా కిది చాలాయిష్టమనుకొంటివా? క్రిమికీటకములకంటె నన్ను తక్కువగా చూచుచున్నారు. నగరము మాలిన్యమున కంతయు నేనేస్థానమా? ప్రతిమనిషియు నాపై నధికారము చేయువాడేనా? నన్ను మానవజంతువువలె నందరు త్రొక్కి దుమ్ముచేయవలయునా? నాదియు దేహముగాదా? నేను మనోబుద్ధి చిత్తాహంకారములుగల మనిషినిగానా? నాకు కామక్రోధలోభమోహమదమాత్సర్యములులేవా? ఇటువంటినన్ను, నావంటి వేలకొలదియనాథస్త్రీల ను ఈభయంకరవృత్తినుంచి నవ్వుచు నాట్యమాడుచు దిరుగుచున్న యీ రాక్షససంఘముపై గసి తీర్చుకొనుటే నానిశ్చయము. అచలచిత్తురాలనైతిని. కంకణముగట్టి కొంటిని. నాగదికివచ్చినవా రెల్ల సంవత్సరములకొలది మంచముల నెక్కుచు వచ్చిరి. వారిదేహబాధలను, వారిహీనస్థితిని జూచి నే నానందబాష్పములను గార్చుచుంటిని. దేవునిమాట నాకు దెలియదు. దేవుడొకడుండిన నన్నీస్థితికి దెచ్చునా? ఆమాట లట్లుండనిమ్ము. ప్రతిదినమును నేనెంతోయుల్లాసముతో క్రొత్త మనుష్యులను కలసి వారిదేహములను చెరిచి నాక్రోధావేశమును దీర్చుకొనుచువచ్చితిని. అదియే నాసంకల్పము. అదియే నామనోనిశ్చయము, అదియే నాజీవితపరమార్థము. నన్నీస్థితియందుంచినదానికి నేడు వందలకొలది మానవాధములు శిక్షింపబడియున్నారు. అసురుల నణగద్రొక్కుటకు పూర్వము మహిషాసురమర్దని యవతరించలేదా? నేనుకూడ నవ్వుచు, విర్రవీగుచు, మీసములను త్రిప్పుచు వచ్చిన విటగాండ్రకు వ్యాధిగలిగించి, వారిని నిర్మూలముజేసి వారిరక్తమును ద్రావి నాదాహమును తీర్చుకొనుచుంటినిగదా. ఇక నాజన్మ సఫలమయినది. నామనస్సు సంతృప్తి జెందినది.

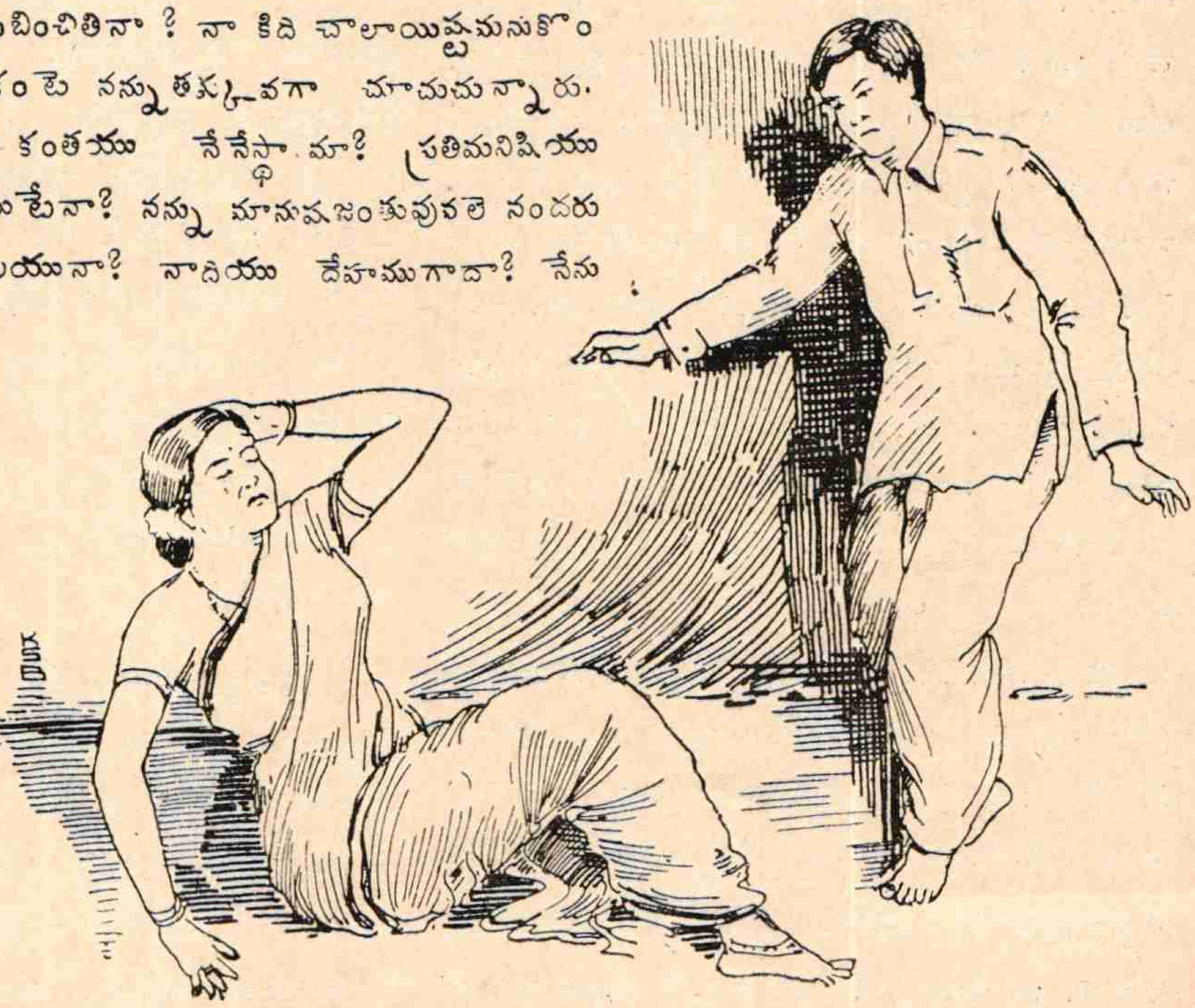

"సోమశేఖరం కన్నీరుగార్చుచు ఆశ్చర్యమగ్నుడయి"

నిన్ను జూచినపుడేదో మనోవ్యాకులత గలిగినది. నీకేమియు తెలియని కందవని నిమిషములో గ్రహించితిని. నిన్ను దారుణముగా దహింప చిత్తము సమ్మతింపదాయెను. నిన్ను చూడజూడ నేదో జ్ఞాపకమువచ్చినది. దేహము గడగడ వణకినది. ధైర్యము తొలగినది. కొంత తడవునకు సకలమును జ్ఞప్తికివచ్చినది. కొంచెము సందేహముండగా నీపేరడిగితిని. దానిని వినినవెంటనే యాసందేహమును పోయినది. నిశ్చయము గలిగినది. నీతి నియమము లేక బ్రతికిన భ్రష్టురాలిని! మానావమానములేమి? సోమశేఖరం నేను......నేను......అయ్యో! చెప్పలేను. నేను......అకాల మృత్యువు వాతబడిన......మీ...మీఅన్న......(హోరుమునిఏడ్చుచు క్రిందపూలబడును) సోమశేఖరం కన్నీరుగార్చుచు ఆశ్చర్యమగ్నుడయి "నీవు చావలేదా! చచ్చినటుల మానాయన అనుచుండెడివాడు."

"నాకు చావెందుకు వచ్చును నాయనా? ఈ పాపకృత్యములను జేసి యీనరకకూపమునబడియుండుట నానుదుట వ్రాసియుండగా నాకు మరణమేల సంభవించును? అదృష్టము బాగుండిన చేబట్టిన యా పురుషరత్నమే బ్రదికియుండడా? అబ్బాయీ, నమ్మము. నా దేహముపై స్వాధీనత లేకయుండెడిది. అయితే మనస్సునం దెప్పుడు వారిని మరువలేను. నాజీవితమునందెల్ల వారిని పెండ్లియం దొక్కమారే చూచితినిగాని యాస్వరూపమును మరువగలనా? ఇదిగో వారిని మరల కలిసికొనియెదను. నా తప్పులను మన్నింపుడని ప్రార్థించెదను. శరణాగతనై, మన్నించువరకు వారిపాదకమలములను వదలను. నిజము, నిజము, ముమ్మాటికి నిజము. నా మొదటియకృత్యమునుతప్ప నేనేదియు నిష్టపడి చేయలేదు. దేహము నేరములను జేసియున్నది. మనస్సునిష్కళంకము. ఇదిగో యిపుడే యీపాపదేహమును విడుచుచున్నాను. నాజీవయాత్ర ముగిసినది. నా వ్రేలియందీయుంగరమును జూచితివా? ఇది మీఅన్నగారిచ్చినది. అదియే నాకిపుడు సహాయముచేయుగాక. దీనియందు వజ్రమున్నది; వజ్రమునందు విషమున్నది. విషమునందు చావున్నది. చావునందు సౌఖ్యమున్నది" యని వజ్రమును నూడగొట్టి పొడిచేసి నోటబోసికొని మ్రింగి "నీవు వెడలిపొమ్ము. నామాట మరచిపొమ్ము. నేను మరణించుటకు పదిసంవత్సరములాలస్యమయినది. ఇక నాలస్యమేమియు లేదు. నీవుదీర్ఘాయువై యుండుదువుగాక. భగవంతుడు నిన్ను కాపాడుగాక. నా-రా-య-ణ,---నా---రా--య--ణ,—నా...రా" (క్రిందబడి మరణించును)

సోమశేఖరము దుఃఖాంధకారనిమగ్నుడయి నీళ్లచే కళ్ళుకనబడక ఒడలు తెలియక, పిచ్చివానివలె నారాయణ నారాయణ యనుచు వీథివెంబడి పరుగెత్తుకొనిపోయెను.